

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมด้านกีฬา
และนันทนาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

จัดทำโดย นายณัฐ คงธนะมงคล

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สังกัด สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๕
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

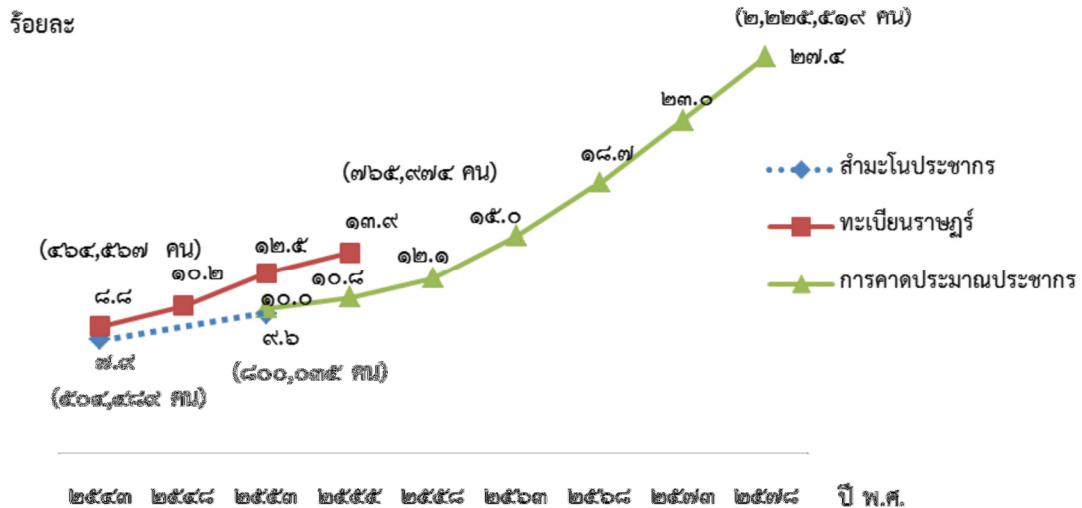
๑. ชื่อเรื่อง การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมด้านกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

๒. หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนผ่านของสังคมไทยสู่สังคมสูงวัยคือ ภาวะการสูงวัยของประชากรเห็นได้จากโครงสร้างอายุที่เคยมีประชากรสูงอายุเป็นสัดส่วนไม่มากนัก ได้เปลี่ยนเป็นประชากรที่มีอายุสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว สัดส่วนของประชากรวัยเด็กกลดน้อยลงเรื่อยๆ จากข้อมูลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๗๓ ภาพรวมประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ “สังคมสูงวัย” (aged society) และในอีก ๑๐ ปี ข้างหน้า จะเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปในอัตราที่รวดเร็วมากเกินกว่าอัตราการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ อันอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบสวัสดิการและบริการต่างๆมารองรับ ข้อมูลจากการคาดประมาณประชากรขององค์การสหประชาชาติในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ชี้ให้เห็นว่า สัดส่วนของประชากรสูงอายุในประเทศไทยจะเพิ่มจากประมาณร้อยละ ๘ เป็นร้อยละ ๑๖ ในราวปี พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือใช้เวลาเพียงประมาณ ๒๐ ปีเท่านั้น ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สั้นมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงที่ประเทศพัฒนาแล้วเคยประสบ นอกจากนี้การคาดประมาณประชากรไปในอนาคตจากแหล่งต่างๆทั้งภายในประเทศและระดับนานาชาติ ต่างชี้ให้เห็นตรงกันว่า ประชากรสูงอายุน่าจะมีอายุยืนยาวขึ้นไปอีกในอนาคต ซึ่งย่อมหมายความว่า ผู้สูงอายุจะต้องใช้ชีวิตในช่วงสูงอายุนานขึ้น ต้องการหลักประกันที่มั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น รวมทั้งผู้สูงอายุซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีสมรรถภาพของร่างกายถดถอยลง โอกาสที่จะเผชิญกับโรคภัยต่าง ๆ ที่จะบั่นทอนสุขภาพกายและสุขภาพใจน่าจะเพิ่มขึ้น

ในส่วนของกรุงเทพมหานครซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนประชากรสูงวัยมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ทั้งยังมีแนวโน้มที่ประชากรสูงวัยจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับอัตราในภาพรวมของประเทศ การก้าวสู่สังคมสูงวัยและประเด็นท้าทายต่อคุณภาพชีวิตของประชากรสูงวัยจึงเป็นประเด็นที่สำคัญยิ่งที่กรุงเทพมหานครต้องตระหนักและแสวงหากลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพมาบูรณาการกัน และแก้ไขปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยสาเหตุสำคัญของการเพิ่มสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย ,๒๕๕๔) คือ ๑) การลดลงของภาวะเจริญพันธุ์หรือการเกิดน้อยลง ส่งผลให้ประชากรวัยเด็กกลดลงอย่างรวดเร็วจนนำมาสู่การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนของผู้สูงวัย ๒) การลดภาวะการณตาย อายุคนไทยยืนยาวขึ้น จากข้อมูลการสำมะโนประชากรในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการแจงนับประชากรตามที่ปรากฏอยู่จริงในช่วงเวลาสำรวจ และข้อมูลจากทะเบียนราษฎรซึ่งเป็นข้อมูลจากการจดทะเบียน จะพบว่า มีจำนวนประชากรสูงวัยแตกต่างกัน กล่าวคือ จำนวนผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป จากสำมะโนประชากรปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีประมาณ ๘ แสนคน ในขณะที่ข้อมูลจากทะเบียนราษฎรมีประมาณ ๗ แสนคน แต่แนวโน้มที่ปรากฏอย่างชัดเจนของข้อมูลทั้ง ๒ ชุด คือ โครงสร้างทางอายุประชากรของกรุงเทพมหานครเป็นประชากรสูงวัย กล่าวคือ ในปัจจุบันกว่า ๑ ใน ๑๐ ของประชากรของกรุงเทพมหานครมีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป ตามแผนภูมิสัดส่วนประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ในกรุงเทพมหานคร

แผนภูมิ สัดส่วนประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ในกรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ: ประมวลผลโดยคณะทำงานโครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๐) โดยใช้ข้อมูลจาก ๑) สามะโนประชากร ปี พ.ศ.๒๕๕๓ และ พ.ศ.๒๕๕๓ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ๒) ทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ.๒๕๕๓ พ.ศ.๒๕๕๘ พ.ศ.๒๕๕๓ และ พ.ศ.๒๕๕๕ ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ๓) การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๓ - ๒๕๗๘ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในปัจจุบันโครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ระยะที่เรียกว่า "ภาวะประชากรผู้สูงอายุ (Population Aging)" อันจะมีผลต่อสภาพทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจและการจ้างงาน ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง ในระยะยาวการกำหนดแผนระยะยาวที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรมสำหรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา จึงเป็นที่ตระหนักทั้งของรัฐและประชาคมต่าง ๆ ว่ามีความสำคัญในลำดับต้น ๆ กรุงเทพมหานครได้ให้ความสำคัญกับการรองรับสังคมผู้สูงอายุ โดยได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี กำหนดให้ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบกลยุทธ์หรือมาตรการ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพและสังคมอย่างบูรณาการสำหรับผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ และครอบครัว ที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔ ของรัฐบาล กรุงเทพมหานคร โดยสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการให้บริการ ส่งเสริมศูนย์เยาวชนและส่งเสริมกิจกรรมพิเศษเพื่อเยาวชน และประชาชนทุกช่วงวัย รวมทั้งผู้สูงอายุ สนับสนุนโครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยให้ได้เข้าถึงการบริการอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพและเป็นธรรม รวมทั้งให้มีระบบการฟื้นฟูสุขภาพในชุมชน จัดการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ดังนั้น เพื่อเตรียมการรองรับสังคมผู้สูงอายุที่กำลังจะเกิดขึ้น สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว จึงต้องหาแนวทางการส่งเสริมด้านการกีฬา และนันทนาการ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุและเพื่อสร้างมาตรฐานการให้บริการที่มีคุณภาพ สะดวก มีกิจกรรมที่เหมาะสมสามารถรองรับกลุ่มผู้ใช้บริการทุกช่วงวัย รวมถึงกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุที่มีแนวโน้ม

เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย จึงได้จัดทำการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมด้านกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัยขึ้น

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารจัดการบริการของศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร เพื่อเตรียมการรองรับสังคมสูงวัยในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓.๒ เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการเพื่อรองรับสังคมสูงวัยที่สามารถขยายต่อยอดเป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานอื่น

๓.๓ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ ด้วยกีฬาและนันทนาการ ที่จะนำกรุงเทพมหานครไปสู่สังคมที่ผสมผสาน กลมกลืนระหว่างคนทุกวัย และมีสวัสดิการที่ยั่งยืนสำหรับผู้สูงอายุ

๔. เป้าหมาย

๔.๑ จัดสัมมนาผู้สูงอายุเพื่อกำหนดความต้องการ

๔.๒ จัดตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ

๔.๓ อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านกีฬาและนันทนาการในการให้บริการเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมสูงวัย

๔.๔ กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๕.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (SWOT Analysis)

โดยทฤษฎีการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

SWOT Analysis คือกระบวนการที่เป็นระบบสำหรับการจัดประเภทปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรและมองถึงโอกาสและอุปสรรคจากภายนอกองค์กรการวิเคราะห์ SWOT ที่มีผู้บริหารอาจมีทัศนคติที่แตกต่างกัน จึงต้องบริหารการได้มาของความเข้าใจที่ดีกว่าและความเห็นที่สอดคล้อง หรือแตกต่างกันของคณะผู้บริหารจัดการ ในการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ นั้นสามารถส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของธุรกิจได้ (นภาพร ณ เชียงใหม่, ๒๕๔๘) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (วิเคราะห์โอกาสและภัยคุกคาม – External Environment Analysis) โดยทั่วไปหน่วยธุรกิจ (Business Unit) ต้องดูแลปัจจัยสภาพแวดล้อมระดับมหภาค (Key Macro Environment Forces) ด้านประชากรศาสตร์เศรษฐกิจเทคโนโลยีการเมืองกฎหมายและวัฒนธรรม รวมทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านจุลภาค (Significant Microenvironment Forces) ด้านลูกค้าคู่แข่ง ผู้จัดจำหน่ายและขาย ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อความสามารถของบริษัทที่จะเพิ่มกำไร ดังนั้นควรตั้งระบบข่าวกรองทางการตลาดเพื่อสืบหาแนวโน้มและพัฒนาการ ที่สำคัญ เพื่อ สามารถระบุโอกาสและภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องได้ จุดมุ่งหมายหลักของการประเมินสภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) คือการพิจารณาโอกาสใหม่ ๆ ทางการตลาด (Marketing Opportunity) หรือขอบเขตของความต้องการ

ของผู้ซื้อ ที่บริษัทสามารถปฏิบัติงานอยู่อย่างมีผลกำไรโอกาสต่าง ๆ สามารถเกิดขึ้นในหลายรูปแบบ และผู้ทำ การตลาดต้องมีความชำนาญที่จะมองเห็น แต่เหตุการณ์บางอย่างก็เป็นภัยคุกคาม (Environmental Threat) เป็นความท้าทาย ที่ไม่เอื้ออำนวยหรือนำไปสู่ความเสียหายในการขายและทำกำไรถ้าไม่มี มาตรการป้องกันทางการตลาด จึงจำเป็นต้องเตรียมแผนการตามสถานการณ์ที่สามารถเผชิญกับ ความเปลี่ยนแปลงได้ทั้งก่อนและหลังการคุกคาม และ ต้องมีการควบคุมดูแลอย่างระมัดระวังเพื่อ ป้องกันความร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน – Internal Environment Analysis) เป็นหนทางค้นหาความดึงดูดใจ (Attractiveness) และความได้เปรียบ จาก โอกาส โดยธุรกิจไม่จำเป็นต้องแก้จุดอ่อนทั้งหมดและไม่ต้องพัฒนาจุดแข็งอย่างเต็มที่ทุกอย่างแต่ต้อง จำกัดตัวเองอยู่ที่โอกาสที่มีจุดแข็ง หรือ พิจารณาโอกาสที่ดีกว่า โดยพัฒนาจุดแข็งเฉพาะอย่างขึ้น (ยงยุทธ พุพงษ์ศิริพันธ์, ๒๕๔๖, อ้างถึง Philip Kotler, ๒๐๐๐)

ผู้จัดทำได้นำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนว ทิศทางการส่งเสริมด้านกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ปัจจัยภายใน คือ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) ของสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว และปัจจัยภายนอก คือ โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) โดยนำหลักการวิเคราะห์ตามหลัก ๔ M (Man, Money, Management และ Material) เพื่อค้นหาว่าองค์กรมีจุดแข็งในเรื่องใดที่จะส่งเสริมให้การดำเนินงาน ประสบผลสำเร็จ สามารถแก้ไขจุดอ่อน หยิบโอกาสมาใช้ได้อย่างเป็นประโยชน์ และสามารถเปลี่ยน อุปสรรคหรือวิกฤตให้เป็นโอกาสได้ ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p><u>Man</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรด้านกีฬา และนันทนาการของสำนัก วัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว มีความรู้ ใน ระดับที่สามารถถ่ายทอด หรือเป็นผู้นำกิจกรรมได้ - บุคลากรด้านกีฬา และนันทนาการของสำนัก วัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว มีความพร้อม ในการบริการประชาชน 	<p><u>Man</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ทราบถึงความต้องการของผู้สูงวัยในเขตพื้นที่ ของกรุงเทพมหานคร - บุคลากรด้านกีฬา และนันทนาการของสำนัก วัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว ขาด ประสบการณ์และความชำนาญในการ ในการ ให้บริการกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ หรือ ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากผู้ใช้บริการ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่ม เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่มีความพร้อมด้านร่างกาย สามารถดูแลตนเองได้
<p><u>Money</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรม ฝึกอบรม สัมมนา ใช้ งบประมาณไม่มาก หากมีการวางแผนการ ดำเนินการไว้ล่วงหน้าและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ก็สามารถใช้งบประมาณในการดำเนินการได้ 	<p><u>Money</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงศูนย์กีฬา หรือศูนย์เยาวชนของ กรุงเทพมหานคร ได้รับงบประมาณจำกัด และ บางครั้งการดำเนินการปรับปรุงต้องใช้ระยะ เวลานานกระทบต่อการบริการประชาชน

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>Management, Material</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์กีฬา หรือศูนย์เยาวชน มีอุปกรณ์ในการให้บริการที่หลากหลาย และมีบุคลากรในการให้คำแนะนำการใช้งานอย่างใกล้ชิด - มีศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชน กระจายให้บริการในหลายพื้นที่ ทั่วทั้งกรุงเทพมหานคร ให้ประชาชนเลือกใช้บริการได้ 	<p>Management, Material</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์ในการให้บริการมีจำนวนจำกัด ต้องใช้ระยะเวลาในการรอใช้บริการ - อุปกรณ์ในการให้บริการ อาจไม่รองรับในการให้บริการกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ หรือต้องการการดูแลเป็นพิเศษ - มีข้อจำกัดเรื่องการหาพื้นที่ในการสร้างหรือขยายการบริการของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชน ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการที่เพิ่มมากขึ้น
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลให้ความสำคัญและมีแผนรองรับสถานการณ์ “สังคมสูงวัย” (aged society) และในอีก ๑๐ ปี ข้างหน้า - ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive community) ในการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพ โดยเน้นสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสุขภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการทำงานในการร่วมสนับสนุนให้ผู้สูงวัยมีศักยภาพ สามารถจัดการดูแลสุขภาพ สร้างเสริมสุขภาพตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาเนื่องจากเห็นว่าเป็นปัญหาในอนาคต ขาดความเข้าใจถึงกระบวนการสูงวัย ขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อการเป็นผู้สูงอายุ ทั้งในด้านสังคม สุขภาพและเศรษฐกิจ - งบประมาณที่ใช้ในการสนับสนุน หรือแก้ปัญหาหนี้ก่อนข้างสูง - การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้การส่งเสริมแผนพัฒนาเพื่อรองรับสังคมผู้สูงวัยไม่ต่อเนื่อง เพราะรัฐบาลจะแก้ไขเฉพาะหน้าก่อน - ขาดกำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านผู้สูงอายุ - อุปสรรคในการดำเนินงานอันเนื่องมาจากระเบียบข้อบังคับทางกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ทำให้การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุเป็นไปอย่างล่าช้า เป็นเชิงรับมากกว่าเชิงรุกไม่ทันกับการเปลี่ยนผ่านเป็นสังคมสูงวัยด้วยความเร็วสูง

๕.๒ ทฤษฎีด้านการจัดการ (Management)

ตามทฤษฎีของ Harold Koontz (สมัยศ นาวการี, ๒๕๔๐) การจัดการ คือ กระบวนการ (Process) ของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organization) การสั่งการ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ความพยายามของสมาชิกใน องค์การและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์การกำหนดไว้แบ่งเป็น ๕ อย่างคือ

๕.๒.๑ การวางแผน (Planning) หมายถึงกระบวนการในการใช้ความคิดอย่างรอบคอบ เพื่อทำการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร (What) ทำไมจึงทำ (Why) จะทำเมื่อไหร่ (When) ทำในพื้นที่ไหน (Where) ใครเป็นผู้รับผิดชอบ (Who) และจะดำเนินการอย่างไร (How)

๕.๒.๒ การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึงการจัดโครงสร้างของงานต่าง ๆ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการทำงานให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้งานขององค์กรบรรลุผลสำเร็จได้

๕.๒.๓ การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึงการคัดเลือกและการบรรจุคนเข้าทำงานและรักษาประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในตำแหน่งต่างๆในองค์กร ซึ่งผู้บริหารต้องวางแผนกำลังคนสำหรับตำแหน่งต่าง ๆ แล้วประเมินกำลังคนที่มีอยู่จากนั้นดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสม และฝึกอบรมให้บุคลากรมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๕.๒.๔ การสั่งการ (Directing) หมายถึงการใช้ความสามารถชักจูงคนของผู้บริหารให้ปฏิบัติงานอย่างดีที่สุดให้องค์กรสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้

๕.๒.๕ การควบคุม (Control) หมายถึงการกำกับให้สามารถรับประกันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินไปนั้น สามารถเข้ากันได้กับแผนที่วางไว้

ดังนั้นวิธีการบริหารหรือวิธีการปฏิบัติ (Management Method) การจัดการหรือการบริหารในองค์กร ธุรกิจประกอบด้วยระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการต่างๆ หากมีระบบที่ชัดเจนตลอดจนมีระเบียบขั้นตอน วิธีการต่าง ๆ ในการทำงาน ย่อมส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ดี

ผู้จัดทำได้นำทฤษฎีด้านการจัดการ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวทาง การดำเนินการขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพด้วยกีฬาและนันทนาการ ที่จะนำกรุงเทพมหานครไปสู่สังคมที่ผสมผสาน กลมกลืนระหว่างคนทุกวัย และมีสวัสดิการที่ยั่งยืนสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

๕.๓ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสังคมที่เข้มแข็ง ซึ่ง มิลเบรท (Milbrath) ได้พูดถึงไว้ในหนังสือชื่อว่า Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics? โดยเห็นว่า สังคมที่เข้มแข็งต้องเป็นสังคมแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy) โดยมีพื้นฐานอยู่บนแนวคิดการปกครองตนเองของประชาชน รวมตัวกันภายใต้ทัศนคติการมีส่วนร่วมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ส่วนรวมและการทำงานร่วมกัน เรื่องการมีส่วนร่วมแบ่งระดับการวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ประเภท คือ ระดับ มหภาค ได้แก่ หน่วยงานสังคมขนาดใหญ่ เช่น ประเทศ ระบบการเมืองหรือองค์กร และระดับจุลภาค ได้แก่ ปัจเจกชนและพฤติกรรมของปัจเจกชน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึง การตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วม มิติของการมีส่วนร่วมและการไม่มีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคมขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นในการพิจารณา แต่มีเงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมว่าประชาชนต้องมีอิสรภาพ ความเสมอภาค และความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย ต้องมีกิจกรรมเป้าหมายและต้องมีกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) จึงเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำ ปรีกษาร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดง ทศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือเป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่ง ประกอบไปด้วยการแบ่งข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจการลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสีย เวลา เป็นการสร้างฉันทามติและทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติซึ่งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน "กรณีที่ย้ำแรงที่สุด" ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยม ของสาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน (วันชัยวัฒน์ศัพท์ ,ผู้แปล, ๒๕๔๓, น.๒๕-๒๘)

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความเกี่ยวข้องและสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและการพัฒนาการบริการพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร การมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายและบริการโดยตรง เป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดทิศทางความสำเร็จของการดำเนินการได้ ในทุกระยะของการดำเนินการควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยตัดสินใจและช่วยในการร่วมวางแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร และในการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมด้านกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อรวบรวมประเด็น ความต้องการใช้บริการ ด้านกีฬาและนันทนาการของกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงวัยและกลุ่มผู้ใช้บริการในช่วงวัยก่อนเข้าสู่ผู้สูงวัย เพื่อกำหนดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการที่มีเหมาะสมกับกลุ่มประชาชนผู้สูงวัย และการบริหารจัดการการให้บริการของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครต่อไป

๕.๔ ทฤษฎีความพึงพอใจ

ความพึงพอใจหมายถึง ระดับหรือขั้นของความรู้สึกในด้านบวกหรือลบของคนที่มีต่อผู้บังคับบัญชา/ผู้บริหาร หรือผู้ร่วมงานหรือสังคมหรือภาวะแวดล้อมซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของงานด้านการบริการของกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องพยายามสร้างสิ่งจูงใจให้เกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชน

หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการบริหารเกิดความพึงพอใจ ทั้งนี้ เพราะว่าการบริหารจะประสบผลสำเร็จได้ก็เพราะผู้บริหารให้ความสำคัญรวมทั้งเป็นความพยายามของผู้ร่วมงานและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบด้วยนั่นเอง มีการศึกษาในด้านความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างสภาพทางจิตใจกับผลการบริหารที่น่าสนใจจุดหนึ่ง คือ การสร้างความพอใจตั้งแต่เริ่มต้นให้แก่ทุกคน ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ก็ตามของกรุงเทพมหานครจึงต้องคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก และเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองประชาชนก็จะได้รับความพึงพอใจ การบริหารของกรุงเทพมหานครจึงถือว่าประสบความสำเร็จ

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖.๑ จัดสัมมนาผู้สูงอายุเพื่อกำหนดความต้องการ

การจัดการสัมมนาผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเข้าสู่สังคมสูงวัย

ใช้กระบวนการสัมมนาแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้สูงอายุที่มาใช้บริการของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชน ของกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นความต้องการเตรียมพร้อมสำหรับการให้บริการด้านกีฬา และนันทนาการที่เหมาะสมของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร และกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและหลากหลายสำหรับสังคมสูงวัยที่กำลังจะมาถึง โดยดำเนินการดังนี้

๖.๑.๑ การสัมมนาผู้สูงอายุ (๖ กลุ่มเขต) กลุ่มเขตละ ๑ ครั้ง รวม จำนวน ๖ ครั้ง ๆ ละ ๕๐ คน รวมจำนวน ๓๐๐ คน ดำเนินการแบบไป-กลับ ครั้งละ ๒ วัน ณ สถานที่เอกชนหรือใช้สถานที่ของศูนย์กีฬา หรือศูนย์เยาวชน ของกรุงเทพมหานคร

๖.๑.๒ การสัมมนาผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผู้แทนจากการประชุม ๖ กลุ่มเขต ในครั้งที่ ๑-๖ ครั้งละ ๑๐ คน รวมจำนวน ๖๐ คน ร่วมสัมมนาเพื่อสรุปความต้องการ ดำเนินการแบบไป-กลับ ๒ วัน ณ สถานที่เอกชน หรือ ใช้สถานที่ของศูนย์กีฬา หรือศูนย์เยาวชน ของกรุงเทพมหานคร

ผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุแล้ว (อายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป) จำนวน ๑๘๐ คน และกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ (อายุ ๕๐ - ๕๙ ปี) จำนวน ๑๒๐ คน

๖.๒ จัดตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ

การจัดตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ เพื่อกำหนดบุคคลที่มีความรู้และชำนาญในงานของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชน ของกรุงเทพมหานคร มาร่วมเป็นคณะทำงานในการศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการด้านกีฬา และนันทนาการที่เหมาะสมของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร และกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและหลากหลายสำหรับสังคมสูงวัย และสอดคล้องกับประเด็นความต้องการของการสัมมนาผู้สูงอายุในข้อ ๖.๑ โดยดำเนินการดังนี้

๖.๒.๑ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ข้าราชการ

และหรือบุคลากรของกรุงเทพมหานครที่มีความรู้และชำนาญในงานของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร และผู้เกี่ยวข้อง

๖.๒.๒ คณะทำงานศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ มีหน้าที่ในการการศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการด้านกีฬา และนันทนาการที่เหมาะสมของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร และกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและหลากหลายสำหรับสังคมสูงวัยและสอดคล้องกับประเด็นความต้องการของการสัมมนาผู้สูงอายุในข้อ ๖.๑ และกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ เสนอต่อผู้มีอำนาจสั่งการต่อไป

๖.๓ อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านกีฬาและนันทนาการในการให้บริการเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมสูงวัย

ฝึกอบรมความรู้ตามแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ ให้กับบุคลากร และผู้เกี่ยวข้องในการให้บริการของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร ให้มีความรู้ และทักษะสามารถให้บริการที่เหมาะสมกับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ

ผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้าราชการและหรือบุคลากรของกรุงเทพมหานครที่มีการให้บริการของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร และผู้เกี่ยวข้อง

๖.๔ กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ

สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว แจ้งให้ศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ เพื่อให้บริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

ดำเนินการตามกรอบแนวทางการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ นับจากเริ่มโครงการ โดยแบ่งเป็นระยะดังนี้

๗.๑ จัดสัมมนาผู้สูงอายุเพื่อกำหนดความต้องการ ใช้เวลา ๑ – ๓ เดือน

๗.๒ จัดตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ ใช้เวลา ๑ เดือน

๗.๓ อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านกีฬาและนันทนาการในการให้บริการเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมสูงวัย ใช้เวลา ๑ – ๔ เดือน

๗.๔ กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ ใช้เวลา ๑ – ๔ เดือน

๘. งบประมาณ

ใช้งบประมาณปกติของหน่วยงาน

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมด้านกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มีแนวทางการติดตามและประเมินผลที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ดังนี้

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI)	วิธีการ/เครื่องมือ
ระดับผลผลิต (Output) ๑. จัดสัมมนาผู้สูงอายุเพื่อกำหนดความต้องการ	- จำนวนครั้งของการจัดการสัมมนาผู้สูงอายุ (๖ กลุ่มเขต) กลุ่มเขตละ ๑ ครั้ง และการสัมมนาเพื่อสรุปความต้องการ จำนวน ๑ ครั้ง	- รายงานผลการดำเนินการสัมมนาผู้สูงอายุ และสรุปความต้องการ
๒. จัดตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ	- มีการจัดตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ ภายในปี ๒๕๕๙	- คำสั่งตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ
๓. อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านกีฬาและนันทนาการในการให้บริการเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมสูงวัย	- ร้อยละ ๗๐ ของบุคลากรด้านกีฬาและนันทนาการ เข้าร่วมการอบรมความรู้ในการให้บริการเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมสูงวัย	- คำสั่งให้บุคลากรด้านกีฬาและนันทนาการ เข้าร่วมการอบรมความรู้ในการให้บริการเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่สังคมสูงวัย และรายงานผลการดำเนินการฝึกอบรม
๔. กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ	- สามารถกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ	- รายงานผลการดำเนินการตามแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ใช้บริการที่เป็นผู้สูงอายุ ของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI)	วิธีการ/เครื่องมือ
<p>ระดับผลลัพธ์ (Outcome)</p> <p>๑. เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารจัดการบริการของศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานครเพื่อเตรียมการรองรับสังคมสูงวัยในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p> <p>๒. เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการเพื่อรองรับสังคมสูงวัยที่สามารถขยายต่อยอดเป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานอื่น</p> <p>๓. เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ ด้วยกีฬาและนันทนาการ ที่จะนำกรุงเทพมหานครไปสู่สังคมที่ผสมผสาน กลมกลืนระหว่างคนทุกวัย และมีสวัสดิการที่ยั่งยืนสำหรับผู้สูงอายุ</p>	<p>- ศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานครทุกแห่ง มีการบริการที่รองรับสังคมสูงวัย</p> <p>- ประชาชนผู้ใช้บริการของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชน ที่เป็นผู้สูงวัย พึงพอใจ ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐</p>	<p>- รายงานผลการดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการบริการของศูนย์เยาวชน และสถิติจำนวนผู้ใช้บริการ</p> <p>- รายงานผลการสำรวจความพึงพอใจ ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการที่เหมาะสมกับผู้รับบริการที่เป็นผู้สูงอายุ ของศูนย์กีฬา และศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร</p>

๑๐. ข้อเสนอแนะ

ประเด็นข้อเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร นั้น การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นหัวใจสำคัญอันจะนำไปสู่สังคมผู้สูงอายุได้อย่างราบรื่น ในเตรียมความพร้อม ทั้งด้านบุคลากรและระบบต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างหลักประกันทางสังคมขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะมาตรการที่ควรต้องรีบดำเนินการทั้งด้านบุคลากรและระบบ โดยจะต้องเร่งดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. การปรับปรุงฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุให้ทันสมัย เพื่อที่จะได้ติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด และให้ความช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง
๒. สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบครอบครัวและชุมชน การสร้างเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน เพื่อให้สามารถดูแลปัญหาผู้สูงอายุได้ด้วยตัวเองให้มากที่สุด
๓. การปฏิรูประบบการบริหารจัดการเพื่อรองรับสังคมสูงวัยด้านการปรับสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ
๔. การกำหนดกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการของผู้สูงอายุนั้น ต้องกำหนดภายใต้การควบคุม หรือคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์